

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

BRISEL – Evropska energetski intenzivna privreda zabeležila je pobjedu prošle srede, 9. aprila odlukom Evropske komisije (EK) da ih u dobroj meri poštedi u računu za tranziciju ekonomije ka manjem emitovanju ugljendioksida, konstatuje *Wall Street Journal*. EK je, naime, razvodnila ključne mere novih pravila ograničenja pomoći države privredi koja su imala za cilj podsticanje korišćenja obnovljivih izvora. Umanjen je teret računa za podsticanje OIE koji je do sada važio za tešku industriju, uz argumentaciju da im to (kroz visoke račune za energiju) ugrožava konkurentnu poziciju na svetskom tržištu. Nove mere takođe zaoštravaju pravila državnih subvencija za energetske kapacitete poput solarnih i vetro-generatora. Pravila se odnose na raspon do koga 28 zemalja članica bloka mogu da podržavaju OIE kroz podsticajne tarife (FiT). Prema novim pravilima, subvencije za OIE će morati do 2017. da budu zamenjene tržišnim mehanizmima za sve, osim za najmanje proizvodne OIE kapacitete i posle jednog probnog perioda koji počinje iduće godine. „Vreme je da se obnovljivi uključe na tržište“, kazao je EU komesar za konkurenciju Joaquin Almunia. Smernice obuhvataju konkurisanje za dobijanje podrške i zamenjivanje FiT sa garantovanim otkupnom cenom, takozvanim feed-in premijama, odnosno davanjem premije iznad tržišne cene struje. Smernice će se samo primenjivati na nove projekte. *EurActiv, Reuters*

NJUJORK - Investicije u obnovljive izvore energije u svetu smanjene su prošle godine za 14 odsto, pri čemu je Kina prvi put uložila više novca u taj sektor od Evrope, pokazao je izveštaj Programa za životnu sredinu Ujedinjenih nacija (UNEP). Investicije u obnovljive izvore energije, izuzev u hidroenergiju, smanjene su prošle godine na 214,4 milijarde dolara, što je za 35,1 milijardi dolara manje u odnosu na prethodnu godinu i za 23 odsto niže u odnosu na rekordna ulaganja iz 2011. godine. Takav pad je, kako se navodi u izveštaju, posledica "političke neizvesnosti na nekoliko tržišta, kao i manjka jasnoće u pogledu državne podrške tom sektoru". U Evropi, koja je bila svetski lider u pružanju pomoći razvoju obnovljivih izvora energije, investicije su prošle godine smanjene 44 odsto na 48 milijardi dolara (35 milijardi evra), dok su u Kini, investicije pale za šest odsto na 56 milijardi dolara. Posle devet godina rasta obima investicija, prošla godina je bila prva u kojoj su investicije u obnovljive izvore energije pale u zemljama u razvoju, zaključeno je u izveštaju.

BERLIN – Vlada Nemačke usvojila je 8. aprila zakon kojim koriguje raniji plan te zemlje da obezbedi više od 40% energije iz obnovljivih izvora već u 2025. godini. Zakon usporava brzo širenje solarnih elektrana i vetroparkova kako bi umanjio posledice takve politike po cene energije. „Novi početak znači da nećemo dalje pratiti iluziju da energetska transformacija može biti postignuta što je brže mogućim širenjem obnovljive energije, već obezbediti da taj trend bude bezbedan i predvidiv“, rekao je ministar privrede i energije Sigmar Gabriel, najavljujući promene legislative – Zakona o izvorima obnovljive energije, prenosi *New York Times*. Iako nije mogao da obeća da će cene energije sa ovim ići na dole, Gabriel je rekao da je cilj promena da zaustavi njihov budući rast, vraćajući u nazad subvencije sa OIE i ograničavajući kvotama širenje solarnih i vetro parkova na kopnu. Godišnje će moći da se doda samo 2,5 gigavara vetro i solarnih kapaciteta, dok je širenje vetroparkova na moru ograničeno na 6,5 GW do 2020. Počev od 2017., tržište OIE biće podložno konkurisanju sa subvencije, odnosno snabdevači neće više imati

pravo na garantovane cene koje su udeo zelene energije u nemačkom proizvodnom miksu već podigli na 25%.

VARŠAVA – Poljska vlada je usvojila 8. aprila dugo najavljivani predlog zakona o dugoročnim subvencijama za OIE, smanjujući trošak koji po tom osnovu ide na teret potrošača struje i istovremeno pomažući ovoj državi, energetska oslonjenoj na ugalj, da ispuni EU klimatske ciljeve. Prema predlogu, koji prolazi kada ga odobri parlament i potpiše predsednik, investitori i vlasnici novih OIE kapaciteta mogu da prodaju proizvedenu električnu energiju na aukcijama po fiksnim cenama koje će biti garantovane za period od 15 godina, bez obzira na kretanje cena električne energije na tržištu. Predlog daje mogućnost vlasnicima postojećih OIE da zadrže sadašnje FiT tarife ili odluče da se priključe aukcijama.

PAP

BRISEL – Usvajanje samo jednog obavezujućeg EU klimatskog cilja za do 2030. – smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte (GHG) od 40% - vodilo bi padu BDP-a kontinenta od 0,1 do 0,45 odsto, otkrio je član globalne ekološke organizacije „Prijatelji zemlje“ uvidom u nedavni izveštaj Evropske komisije o posledicama klimatske i energetske strategije. Prema proceni IPCC-a globalna dekarbonizacija smanjila bi globalni ekonomski rast za tek 0,06% do 2030., dok je evropska procena znatno veća, zavisno od pristupa koji će se zauzeti prema naplati CO₂ u sektorima

koji nisu obveznici kupovina ETS dozvola. Prema toj proceni industrija bi trebalo da plaća 40 evra po toni ispuštenog CO₂, a taj bi iznos do 2050. narastao na čak 265 evra po toni. Procena uticaja mera za smanjenje CO₂ već se našla na udaru kritika energetske efikasne industrije, koje kažu da diskriminiše mere štednje energije lažno ih prikazujući manje isplativim od ETS sistema kupovine kvota za emisije. „Ambiciozan cilj smanjenja GHG je troškovno najefektivniji temelj na putu ka dekarbonizujućoj privredi, rekao je nedavno predsednik EK Jose Manuel Barroso, predstavljajući predloge EU klimatske i energetske

politike za 2030. potseća **EurActiv**. „Ničeg legitimnog nema u predlogu (jednog klimatskog cilja) od 40%“, tvrdi Brook Riley iz ekološke organizacije Prijatelji zemlje Evrope, koji je na svom blogu uočio ovu anomaliju. „Čitava debata za 2030. izgrađena je na pesku“, prenosi **EurActiv** njegovu konstataciju. „Prijatelji zemlje smatraju da je GHG strategija EU građena prema pesimističkoj proceni Komisije o tome koje bi mere EU države bile spremne da prihvate. „I spremni su da sahrane benefite ambiciozne klimatske i energetske politike da bi opravdali svoj defetizam“, konstatuje Riley.

TOKIO - Japanska vlada u petak je prihvatila novu energetske strategiju koja je suprotna prethodnim najavama da se odustaje od nuklearne energije, što je ujedno i prva izmena energetske strategije posle katastrofe u nuklearnoj elektrani Fukushima 2011. U dokumentu se nuklearna energija definiše se kao "važan izvor bazne energije", pri tom i jeftin, čist i stabilan, prenosi **SeeNews**. Kao drugi izvori bazne energije navode se hidroenergija i ugljen.

LONDON – Slovački gasovodni operater Eustream saopštio je da ne može pristati na isporuke gasa Ukrajini tzv, obratnim pravcem zapad-istok bez saglasnosti Gasproma, prenosi 7. aprila **Reuters**. Portparol Eustreama je objasnio da „za reverzibilni tok morate zaustaviti transport pravcem istok-zapad u jednoj od (četiri) cevi i preusmeriti tok. Ali, za to je potrebno odobrenje Gasproma, a Gasprom se ne slaže. Elem, to nije opcija“, konstatovao je portparol. Inače, slovački kapaciteti transporta gasa u Ukrajinu procenjuju se na oko 10 milijardi kubika godišnje, dovoljno za pokrivanje 18% potreba te zemlje, rekao je predstavnik Eustreama.

BUDIMPEŠTA - Mađarska je spremna da „u bilo koje doba“ transportuje gas reverzibilnim tokom do Ukrajine, rekao je u četvrtak šef mađarske diplomatije Janos Martonyi tokom razgovora sa pomoćnikom ministra inostranih poslova Ukrajine Danilom Lubovskim (na slici). Martonyi je dodao da su tehničke mogućnosti za to spremne. Mađarska gasovodna kompanija FGSZ Zrt saopštila je za Reuters istog dana da bi dnevno mogla slati tim putem 16,8 miliona kubika gasa. **Reuters**

BRATISLAVA - Slovački premijer Robert Fico (foto) rekao je da bi niske rezerve uskladištenog gasa u Ukrajini mogle poremetiti mogućnost transporta gasa u Evropu. On je rekao da je potrebno dodatnog gasa u vrednosti pet milijardi dolara da se doda ukrajinskim zalihama u skladištima. Gasne zalihe u Nemačkoj trenutno su popunjene 58% i odgovaraju potrebama za 53 dana potrošnje. Poljske zalihe su skoro 70%

pune, dovoljne za 28 dana, dok su češke popunjene 40% i odgovaraju potrošnji od 20 dana, prenose **EurActiv** i **Reuters**.

BRISSEL – Evropski komesar za energiju Guenther Oettinger priprema plan pomoći Ukrajini da plati deo dugova za ruski gas, rekao je on u petak za austrijski radio **ORF** uz napomenu da „nema razloga za paniku“ vezano za ruske isporuke gasa za Evropu. Rekao je da je cilj da ukrajinski dug Gaspromu „dalje ne raste“. Oettinger je rekao da je pomoć deo paketa koji MMF, EU i Svetska banka daju Ukrajini i iz koga će moći da se plaćaju otvoreni računi. **Reuters**

Oettinger: 'No need to worry about gas'

Russia continues to provide the Ukraine with gas. But for how long and at what price? EU Energy Commissioner Günter Oettinger says the EU can support Ukraine in its efforts to find new energy sources.

KIJEV - Ukrajina će ispuniti sve svoje obaveze vezane za tranzit ruskog gasa u Evropu, saopštio je ministar energetike te zemlje Jurij Prodan. Naglasio je da će Kijev propuštati celokupan ruski gas namenjen tržištu Evrope, čak i da Rusi prestanu da isporučuju gas samim Ukrajinacima, prenosi **Itar-tas**. Ova izjava je data povodom optužbi iz Rusije da Ukrajina krade gas u tranzitu

preko njene teritorije, namenjen zapadnoevropskim zemljama. Jedan od uslova Brisela za pomoć Ukrajini takođe je bio da ne sprečava tranzit ruskog gasa, bez obzira na krizu oko Krima.

ISTANBUL – Šest ponuda dobila je Turska na tenderu za privatizaciju njenih termoelektrana Temelkoy i Yenikoj, saopštila je uprava za privatizaciju te zemlje u petak. Sve ponude su iz lokalnih kompanija, a obe termoelektrane se nalaze u jugozapadnoj provinciji Mugla, prenosi **SeeNews**.

SUSEDI I REGION JUGOISTOČNE EVROPE

LJUBLJANA - Niz izazova čekaju energetska privredu jugoistočne Evrope (JIE) do 2030., ponajviše vezano za energetska bezbednost, kaže Branko Žibert, vodeći partner u savetodavnoj firmi A.T.Kearney.

Na jednom energetska skupu prošle nedelje u Ljubljani, on je ukazao da su sve JIE neto uvoznici energije, a da jedino Srbija i Bosna i Hercegovina nisu neto uvoznici električne energije. Pri tom, sve zemlje razrađuju pojedinačne strategije obezbeđenja energetska stabilnosti. U Sloveniji, na primer, samodovoljnost u potrebama za električnom energijom vezana je za razvoj mreže, konstrukciju drugog reaktora u NE Krško i proširenja TE Šoštanj (TEŠ 6)...

U Hrvatskoj, agenda je skoncentrisana na investiranja u OIE, LNG terminal na Krku... U Srbiji, fokus je na kombinovanju uglja i hidro-energije, uz gasovod Južni tok", ilustruje Žibert. Po njemu, imalo bi smisla da zemlje razmotre zajednički prilaz pitanju energetska bezbednosti. Dok jedino Srbija i BiH nisu neto uvoznici struje, ostali trpe velike gubitke u prenosu, što ih godišnje košta preko 800 miliona evra, navodi Žibert. Prema njegovim podacima, godišnji gubici u prenosu električne energije u Sloveniji iznose 6,5% od totala, u poređenju sa nemačkih 4,5%. Makedonija je rekorder sa gubicima na mreži od 17,9%. "Poboljšanje efikasnosti u ovoj oblasti je jedan od prioriteta jugoistočne Evrope", konstatovao je Žibert, uz napomenu da koliko god su pametna brojila dobra stvar, ne rešavaju ovaj problem. Da bi privukle investitore, zemlje JIE moraju da pojednostave procedure obezbeđenja potrebnih dozvola i povezivanja na mrežu, reše problem krađa struje i razviju šeme certifikacija, konstatovao je on. **Energetika.NET**

ZAGREB - Ministar privrede Hrvatske izjavio je da je to u regionu energetska najmanje ugrožena država, pa „ruske pretnje Evropi neće ugroziti snabdevanje naših građana i industrije gasom“. „Oni sigurno srednjoročno nemaju taj problem i potrudimo se da tako trajno ostane“, izjavio je u nedelju Ivan Vrdoljak. On naglašava da situacija u vezi s pitanjem snabdevanja Evrope ruskim gasom daje na važnosti hrvatskoj energetska politici i izvorima, uključujući LNG terminal, istraživanje i eksploataciju u Jadranu te potencijalno Jadransko-jonski gasovod. Dodaje i da već nekoliko meseci uverava potencijalne partnere i kolege iz Evropske komisije da LNG terminal u Hrvatskoj bude zajednički projekat za snabdevanje jugoistočne Evrope gasom. Vrdoljak se nada da će pre kraja godine dobiti odluku kojom bi deo sredstava za LNG terminal bio osiguran iz sredstava EK. "Tada ćemo konkretnije razgovarati s potencijalnim partnerima o daljoj izgradnji LNG terminala. LNG ovom situacijom postaje puno realniji nego je bio pre", kaže Vrdoljak. **Poslovni dnevnik**

SOFIJA – Nacrt energetske strategije koji trenutno priprema Bugarska predviđa povezivanje bezmalo svakog trećeg doma u toj zemlji, odnosno 30% domaćinstava za gasnu distributivnu mrežu do 2030., saopštio je prošlog utorka ministarstvo energije u Sofiji. Bugarska potrošnja gasa je relativno niska u odnosu na ostale evropske države, gde preko 80% građana koristi gas za dnevne energetske potrebe, rekao je pomoćnik ministra energije Ivan Ajalov. On je dodao da nova strategija predviđa i pretvaranje Bugarske u gasnu tranzitnu državu sa konekcijama na više tačaka na granicama sa susedima. **SeeNews**

BUDIMPEŠTA – Mađarska priprema osnivanje jedne energetske kompanije koja neće biti profitabilna, otvarajući time prostor za novo smanjenje cena energije za privredu, najavila je prošlog utorka ministarka razvoja te zemlje. Posle pobeđe na izborima, kabinet premijera Viktora Orbana će nastaviti sa svojom energetsom politikom, kazala je Žuža Nemet (foto – u krupnom planu). Politika obuhvata diverzifikaciju energetskog miksa, sigurnost snabdevanja, niže cene

energije i nastavak reprivatizacije strateških energetskih kompanija. Neprofitabilna energetska snabdevačka državna firma biće osnovana kada se, do kraja godine, usvoji odgovarajuće zakonodavstvo. Ona nije želela da odgovori na pitanja da li će tu ulogu dobiti neko od postojećih dravnih snabdevača električnom energijom i gasom. **index.hu**

BUKUREŠT – Rumunija računa da će inicijalnom javnom ponudom 51% akcija državnog distributera i snabdevača strujom, preduzeća Electrica prikupiti između 576 i 720 miliona evra. Deonice državne kompanije izlistaće se i junu na londonskoj i bukureštanskoj berzi, pokazuje nacrt upravo predstavljenog zakona. Država planira da poveća kapital te firme za 105%, a IPO je deo rumunske privatizacione strategije dogovorene s MMF-om. Electrica se bavi snabdevanjem struje u Transilvaniji i u severnoj Munteniji, a u 2012. imala je prihod 1,25 milijarde evra, javlja **Energia**.

